

Sygn. akt VII U 289/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Zbigniew Szczuka

Protokolant: st. sekr. sądowy Dominika Kołpa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 kwietnia 2019 r. w Warszawie

sprawy J. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o prawo do rekompensaty

na skutek odwołania J. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

z dnia 7 lutego 2018 r. znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu
J. M. prawo do rekompensaty.

Sygn. akt VII U 289/18

UZASADNIENIE

W dniu 20 lutego 2018 r. (data prezentaty w ZUS) **J. M.** złożył
za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddziału w W. odwołanie od decyzji ww. organu rentowego
z dnia 7 lutego 2018 r. znak: (...)odmawiającej mu prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W uzasadnieniu odwołania J. M. wskazał, że organ rentowy odmówił mu prawa do rekompensaty ze względu na to,
że nie został udowodniony 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze
czasu pracy, podczas gdy w okresie od 3 września 1975 r. do dnia 31 października 1993 r. odwołujący się zatrudniony
był w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) jako operator koparko – ładowarki i sypcharki. Jednocześnie odwołujący
wniósł o uznanie wyżej wymienionego okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) jako pracę w
warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 6 marca 2018 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.** wniósł
o oddalenie odwołania J. M..

Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy wyjaśnił, że decyzją
z dnia 7 lutego 2018 r. organ rentowy odmówił odwołującemu prawa do rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w
szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przez co najmniej 15 lat. Zgodnie z przepisami rekompensata
przysługuje ubezpieczonemu ur. po dniu 31.12.1948 r., jeżeli przed dniem 01.01.2009 r. wykonywał przez co najmniej

15 lat pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów art. 32 i 33 ustawy emerytalnej. ZUS wskazał, iż nie zaliczył do staży pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia odwołującego w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w okresie od dnia 3 września 1975 r. do dnia 31 października 1993 r. ponieważ odwołujący nie przedstawił świadectwa wykonywania takiej pracy.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący J. M. urodził się w dniu (...)

W okresie od 9 października 1968 r. do dnia 8 marca 1969 r. był zatrudniony w Fabryce (...) na stanowisku przesera, następnie od 13 marca 1969 r. do dnia 21 listopada 1969 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku monter konstrukcji stalowych. W okresie od dnia 17 czerwca 1970 r. do 12 sierpnia 1975 r. był zatrudniony na stanowisku maszynisty koparki w (...) Przedsiębiorstwie (...). W okresie od 1 czerwca do 1 października 1972 r. pracował jako operator spycharki D-157 przy robotach drogowych jednostki wojskowej (...). Od 3 września 1975 r. do dnia 19 października 1975 r. w SPEC jako maszynista spycharek i ciągników. Od 3 września 1975 r. do dnia 31 października 1993 r. jako operator w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...). Od 1981 r. prowadzi działalność gospodarczą (świadectwo pracy k. 21, 23, 35, 37, zaświadczenie 29-3 a.r.). Odwołujący się ukończył państwowy kurs maszynistów maszyn budowlanych i drogowych o specjalności koparki jednoznaczyniowe w dniu 22 marca 1974 r. z wynikiem dobrym oraz w dniu 17 marca 1973 r. ukończył państwowy kurs maszynistów maszyn budowlanych i drogowych o specjalności spycharki z wynikiem dostatecznym, w dniu 4 marca 1978 r. ukończył kurs koparki jedn. K.. II (świadectwa k. 15, 17, 19 a.r.).

Odwołujący w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) pracował jako operator koparki i spycharki w ramach 8 godzinnego dnia pracy. Początkowo odwołujący pracował na Ciepłowni na spycharce S., zaś w późniejszym okresie na kopalni W. (zeznania M. W. k. 16, zeznania I. O. k. 17, zeznania odwołującego J. M. k. 38).

Decyzją z dnia 7 lutego 2018 r. znak: (...) organ rentowy odmówił mu prawa do wnioskowanego świadczenia emerytalnego wskazując w uzasadnieniu, że nie udowodnił posiadania 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jednocześnie organ rentowy nadmienił, iż okres pracy od 3 września 1975 r. do dnia 31 października 1993 r. w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w L. nie został uznany za okres pracy w szczególnych warunkach, ponieważ do wniosku o emeryturę odwołujący nie dołączył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionego przez pracodawcę. (decyzja ZUS z 7 lutego 2018 r. znak: (...) k. 105 a.r.).

Powyższa decyzja w przedmiocie odmowy prawa do rekompensaty została zaskarżona przez J. M. w drodze odwołania z dnia 20 lutego 2018 r., inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie k. 3 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie zgromadzonych w toku postępowania dowodów obejmujących dowody z dokumentów załączonych do akt sprawy, zeznania świadków oraz dowód z przesłuchania strony odwołującej.

W skład załączonych do akt sprawy dokumentów wchodziła dokumentacja osobowa odwołującego z okresu jego zatrudnienia.

Zeznania świadków M. W. oraz I. O. Sąd uznał za w pełni wiarygodne. Świadkowie znali odwołującego, przez wiele lat pracowali z nim w tym samym zakładzie pracy i byli jego przełożonymi, wobec czego Sąd dał wiarę ich zeznaniom w zakresie specyfiki wykonywanej przez odwołującego pracy. Treść zeznań świadków była zbieżna ze sobą a ich postawa w trakcie przesłuchania nie budziła wątpliwości Sądu. Z podobnych przyczyn Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującego J. M. zakresie faktu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w L. oraz rodzaju i charakteru wykonywanej przez niego pracy, gdyż zeznania te znalazły potwierdzenie w zeznaniach świadków oraz w załączonej do akt osobowych dokumentacji pracowniczej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie było zasadne.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył możliwości przyznania odwołującemu J. M. prawa do przyznania rekompensaty za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Warunki przyznania tej rekompensaty zostały określone w oraz ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1924 ze zm. – dalej jako u.e.p.) oraz ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 – dalej jako ustawa emerytalna). I tak, zgodnie z art. 2 ust. 5 u.e.p. rekompensata stanowi odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabędą prawa do emerytury pomostowej. Warunki nabycia prawa do rekompensaty określa art. 21 ust. 1 i 2 u.e.p., w myśl którego rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są więc:

- 1) utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę we wcześniejszym wieku emerytalnym w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008 r. – w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. - podstawy prawnej przewidującej takie uprawnienie;
- 2) niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej na zasadach wynikających z przepisów o emeryturach pomostowych;
- 3) legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z FUS;
- 4) niezyskanie przez ubezpieczonego prawa do emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS;

Odesłanie ustawowe zawarte w art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych wymaga przedstawienia przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych regulujących kwestię okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w sposób znaczny jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki. Jako przykłady takiej pracy można wymienić: pracę w narażeniu na hałas przekraczający dozwolone normy, w zapyleniu, w oparach chemicznych, w wysokich temperaturach lub zmiennych warunkach atmosferycznych.

Wydając skarżoną decyzję odmowną Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że odwołujący się nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Jednocześnie organ rentowy wskazał, iż okres od dnia 3 września 1975 r. do dnia 31 października 1993 r. w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w L. nie został uznany za okres pracy w szczególnych warunkach, w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., ponieważ do wniosku odwołujący nie dołączył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionego przez pracodawcę. Odwołujący wnosił o przyznane przez Sąd, że w okresie od dnia 3 września 1975 r. do dnia 31 października 1993 r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy rozważał, czy odwołujący spełnia kwestionowaną przez ZUS przesłankę konieczną do uzyskania wnioskowanego świadczenia emerytalnego w kontekście ewentualnej kwalifikacji w/w okresów zatrudnienia jako okresów pracy w warunkach szczególnych. Wykaz prac zaliczanych do prac w warunkach

szczególnych lub w szczególnym charakterze zamieszczony został w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm. – dalej jako rozporządzenie RM z 7 lutego 1983 r.). Wyjątkowy charakter prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, możliwość zakwalifikowania pracy na danym stanowisku jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach u pracodawcy, którego podstawowa działalność nie należy do branży, do której przyporządkowane jest dane stanowisko pracy, jest dopuszczalna tylko wtedy, gdy wykonywanie tej pracy oznacza narażenie na tożsame szkodliwe czynniki właściwe branży przypisanej do stanowiska wymienionego w wykazie A rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2017., II UK 672/15). Co więcej okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczenia są tylko te lata, gdy ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale i w wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 ww. rozporządzenia) (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2013 r., I UK 184/13).

Okresy pracy określone w ust. 1 § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinno być stwierdzone przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze lub w świadectwie pracy, przy czym nieprzedstawienie tego dokumentu nie oznacza braku możliwości wykazania faktu wykonywania pracy w warunkach szczególnych przy użyciu innych środków dowodowych. W orzecznictwie wielokrotnie wyrażano ugruntowany już pogląd, zgodnie z którym ze względu na powyższe okoliczności wykonywania pracy w szczególnych warunkach może być dowiedziona wszelkimi środkami dowodowymi, przy czym sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym. W postępowaniu przed sądem odwoławczym dopuszczalne jest więc dopuszczenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w sytuacji, gdy wnioskodawca nie jest w stanie wykazać tej okoliczności jedynie w oparciu o dokumenty (zob. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84; z dnia 21 września 1984 r., III UZP 48/84; a także wyroki: Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 1999 r. II UKN 619; Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 14 grudnia 2004 r. III AUa 2474/03; Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 4 października 2013 r. IV U 1284/13).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd Okręgowy przeprowadził dowody z dokumentów, zeznań świadków i odwołującego, na podstawie których ustalił, że J. M. w spornym okresie był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w L. na stanowisku operatora spycharek i koparek.

W świetle powyższych dowodów uznać należało, iż w spornym okresie ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę operatora koparki i spycharki, wskazaną w wykazie A, dział V, poz. 3 ujętą jako prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.).

Podsumowując, stwierdzić należy, iż ubezpieczony legitymuje się ponad 15 – letnim okresem wykonywania pracy o takim charakterze. Z uwagi na powyższe okoliczności Okręgowy uznał odwołanie J. M. za zasadne i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu prawo do rekompensaty.

KM